

KRAVLISTE FOR KONTROLL AV BACHELOR- OG MASTERSTUDIER

- Oppdatert 8. mai 2018 med utfyllende veiledende merknader fra Avdeling for utdanning

NB: For hvert krav skal det gis en oversiktlig og tydelig *beskrivelse av status, deretter en vurdering/evaluering og til slutt en konklusjon: er kravet oppfylt – og hvis ikke, hva mangler?*

Det er i listen nedenfor gitt merknader og veiledning til noen av kravene. For ytterligere presisering av hva som menes med kravene, vises det til [NOKUTs veiledning for akkreditering av studietilbud \(mai 2017\)](#) og NOKUTs merknader slik disse fremgår i [studietilsynsforskriften](#).

I noen av kravene er det også henvist til konkret eksempler. Følgende nylige NOKUT-rapporter fra akkreditering av bachelor- og masterprogram kan også brukes som eksempler:

https://www.nokut.no/contentassets/16d13cedc70d4d219cb4d34c2dba6c29/avansert_klinisk_nyfodtsykepleie_ldh_2018.pdf

https://www.nokut.no/contentassets/16d13cedc70d4d219cb4d34c2dba6c29/human-computer_interaction_master_hoyskolen_kristiania_2018.pdf

https://www.nokut.no/contentassets/b0910825ceff4794999a93e815683ce8/religion_og_samfunn_bachelor_hlt_2018.pdf

Krav til studietilbudet

Studieprogrammet skal vurderes i forhold til følgende akkrediteringskrav gitt i NOKUTs [studietilsynsforskrift](#):

1. Informasjon om studiet skal være korrekt, vise studiets innhold, oppbygging og progresjon samt muligheter for studentutveksling. Jf. studietilsynsforskriften §2-1(2)

Med informasjon menes det som fremgår av studieplan og tilknyttet informasjon på nett m.v. Informasjonen skal være korrekt, objektiv, oppdatert og lett tilgjengelig. Studieplanen skal være utformet i henhold til UiTs mal for studieplan, se:

<https://intranett.uit.no/Content/486120/Mal%20studieplan%20redigert%2021%20september.docx>

2. Læringsutbyttet for studietilbudet skal beskrives i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), og studietilbudet skal ha et dekkende navn. Jf. studietilsynsforskriften §2-2(1).

Forskriftskravet er ikke nytt, men anses å være så sentralt at det må gjennomgås grundig i denne sammenheng. I alle eksterne tilsyn som så langt har vært foretatt med UiTs studieprogrammer, er det funnet betydelige mangler i læringsutbyttebeskrivelsene. Blant annet i NOKUTs veiledning om akkreditering av studietilbud gis god veiledning om utforming og krav til læringsutbyttebeskrivelser.

Fagmiljøet skal som et minimum gjøre skriftlig rede for hvordan studieprogrammets læringsutbyttebeskrivelse er i samsvar med kravene i NKR for henholdsvis bachelor- eller

masterprogram, herunder at beskrivelsene er fagspesifikke og at læringsutbyttet er beskrevet konkret nok til at studentene og arbeidslivet kan bruke det til å kommunisere om kompetanse. Det er også et krav at læringsutbyttebeskrivelsene er kompetansebeskrivelser (ikke målsettinger).

3. Studietilbudet skal være faglig oppdatert og ha tydelig relevans for videre studier og/eller arbeidsliv. Jf. studietilsynsforskriften §2-2(2)

Kravet om at studietilbudet er faglig oppdatert, innebærer at det er oppdatert innenfor kunnskapsutviklingen i både akademia og profesjons-, arbeids- og/eller samfunnsliv. Relevans og oppdatert kunnskap innen profesjons-, arbeids- og/eller samfunnsliv sikres gjennom ordninger for systematisk samhandling med arbeids- og/eller samfunnsliv tilpasset studiets innhold og nivå.

Her skal det minimum beskrives hvordan studiet er faglig relevant for arbeids- og samfunnsliv og/eller videre studier. Det skal gis eksempler på mulige yrker og/eller videre studier. Dette skal for øvrig også fremgå av studieplanen, jf. punkt 1 overfor.

Det skal også beskrives hvordan det systematisk arbeides med å sikre at studieprogrammet er faglig oppdatert, eller hvordan dette arbeidet planlegges fremover. For ytterligere veiledning er det relevant å se hva sakkyndige/NOKUT har lagt vekt på i nylige vurderinger av dette kravet, jf. rapportene fra tilsyn med bachelorutdanningene innen barnevern-, sosialt arbeid og vernepleie:

<https://www.nokut.no/nyheter/avsluttet-tilsyn-med-bachelorutdanningene-i-barnevern-sosialt-arbeid-og-vernepleie/>

4. Undervisnings-, lærings- og vurderingsformer skal være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. Det skal legges til rette for at studenten kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen. (studietilsynsforskriften § 2-2 (5))

Som et minimum skal valg av undervisnings-, lærings- og vurderingsformer vurderes og begrunnes, herunder også hvordan disse gir grunnlag for at studentene oppnår læringsutbyttet. Det skal også vurderes hvordan fagmiljøet legger til rette for at studentene kan ta en aktiv rolle i læringsprosessen. Rapportene fra tilsyn med bachelorutdanningene innen barnevern-, sosialt arbeid og vernepleie kan brukes som eksempel på hvilke vurderinger det er aktuelt å gjøre:

<https://www.nokut.no/nyheter/avsluttet-tilsyn-med-bachelorutdanningene-i-barnevern-sosialt-arbeid-og-vernepleie/>

For studietilbud med få studenter og/eller studentgrupper som er geografisk spredt, skal det gis en vurdering av hvordan det er sikret et godt studiemiljø som legger til rette for faglig samhandling mellom studentene og/eller mellom studentene og fagmiljøet.

5. Studietilbudet skal ha relevant kopling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid. Jf. studietilsynsforskriften §2-2(6)

Det skal minimum beskrives og begrunnes hvordan studentene vil møte relevant forskning og faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid gjennom studiet. Her menes både bruk av eksempler fra egen forskning, kopling til nasjonal og internasjonal FoU/KU innen fagområdet, vitenskapsteori og metode m.v. Vurderingene bør gjøres med henblikk på at flere av punktene i NKR berører dette kravet. For øvrig kan rapportene fra tilsyn med bachelorutdanningene innen barnevern-, sosialt arbeid og vernepleie brukes som eksempel hva det er aktuelt å vurdere ifm dette kravet:

<https://www.nokut.no/nyheter/avsluttet-tilsyn-med-bachelorutdanningene-i-barnevern-sosialt-arbeid-og-vernepleie/>

6. Studietilbudet skal ha ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart. Jf. studietilsynsforskriften §2-2(7)

Ordninger for internasjonalisering kan omfatte ulike aktiviteter og tiltak, eksempelvis bruk av internasjonal litteratur, internasjonale gjesteforelesere, utenlandske studenter på innveksling, studenters deltakelse på internasjonale konferanser/workshops osv. Med henblikk på dette skal det altså her beskrives og vurderes hvordan studieprogrammet er satt i en internasjonal kontekst.

Det skal som et minimum beskrives hvilke ordninger for internasjonalisering studieprogrammet har, og gis en begrunnelse og vurdering i forhold til at disse er relevante for studieprogrammet.

7. Studietilbud som fører fram til en grad, skal ha ordninger for internasjonal studentutveksling. Innholdet i utvekslingen skal være faglig relevant. Jf. studietilsynsforskriften §2-2(8)

Uttevkslingsoppholdene skal tilbys gjennom oppdaterte og bindene avtaler der relevansen av oppholdet er sikret av studieprogrammets fagmiljø.

Her skal det beskrives hvilke ordninger for studentutveksling som finnes og det skal begrunnes hvordan avtalene er faglig relevante. Merk at det ikke er et krav at avtalene er på studieprogramnivå. Avtalene kan være på institusjon/fakultet/instituttnivå, men de må være faglig relevante. Det er ingen krav til lengden på utvekslingen. Mulighetene for utveksling og på hvilket tidspunkt i studiet det er aktuelt å reise på utveksling, skal fremgå av studieprogrammets studieplan (jf. punkt 1 overfor).

Krav til fagmiljøet

I UiTs gjennomgang av bachelor- og masterporteføljen i 2016/2017 ble det tydelig at det er behov for at fakultetene foretar en grundig gjennomgang og vurdering i forhold til innfrielse av gjeldende fagmiljøkrav. Studieprogrammets fagmiljø skal vurderes i forhold til følgende akkrediteringskrav gitt i NOKUTs [studietilsynsforskrift](#):

8. Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha en størrelse som står i forhold til antall studenter og studiets egenart, være kompetansemessig stabilt over tid og ha en sammensetning som dekker de fag og emner som inngår i studietilbudet. Jf. studietilsynsforskriften §2-3(1)

For definisjon av «fagmiljø» vises det til studietilsynsforskriftens merknader til § 2-3 (1).

Som et minimum skal følgende beskrives og begrunnes:

- (1) Kort beskrivelse av fagmiljøets kompetanse, og begrunnelse for hvordan denne kompetansen er tilstrekkelig bred og stabil til å dekke studieprogrammets fag og emner.*
- (2) Begrunnelse for at fagmiljøets størrelse er tilpasset antall studenter og den undervisning og veiledning og FoU/KU som er tilknyttet studieprogrammet.*

9. Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse. Jf. studietilsynsforskriften §2-3(2)

*Utdanningsfaglig kompetanse omfatter i denne sammenheng både UH-pedagogikk, didaktikk og kompetanse til å utnytte digital teknologi for å fremme læring. Institusjonen er ansvarlig både for å **sikre** fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse (jf. Utfyllende bestemmelser for ansettelser og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger ved UiT), og for aktivt å legge til rette for **oppdatering** og **utvikling** av denne kompetansen. NOKUT legger til grunn at UHRs nasjonale veiledende retningslinjer for universitets- og høyskolepedagogisk basiskompetanse angir en rimelig norm for hva de fagansatte som minimum må ha.*

I rapporten som skal skrives for det enkelte studieprogram, skal det dermed gis en beskrivelse og vurdering av fagmiljøets UH-pedagogiske, didaktiske og digitale kompetanse, hvordan denne er tilpasset studiet, samt tiltak for å sikre og videreutvikle denne kompetansen. En utfordring er at de fagansattes utdanningsfaglige kompetanse per i dag ikke er registrert i Cristin eller andre nasjonale systemer. Ved UiT finnes heller ikke noen felles systematikk eller metode for dokumentasjon og registrering av slik kompetanse, verken for den enkelte fagperson eller i fagmiljøet som helhet. Dette er noe som må utredes nærmere ved UiT. Inntil slikt system er på plass, anbefaler vi at det i denne sammenheng gjøres en «grovere» og mer overordnet gjennomgang slik:

- (1) summer opp det som finnes av formelle kurs og kompetanse i fagmiljøet tilknyttet det aktuelle studieprogrammet, og
- (2) gjør en samlet vurdering og konklusjon i forhold til kravoppnåelse basert på den kollektive kompetansen i fagmiljøet som helhet, samt planer for utvikling, oppdatering og dokumentasjon/registrering av fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse.

Følgende matrise kan være nyttig å sette opp i punkt (1) som oppsummering av fagmiljøets UH-pedagogiske, didaktiske og digitale kompetanse:

Fag-person	PPU (Praktisk-pedagogisk utdanning)	KPH (Kurs i universitets- eller høgscole-pedagogikk)	APU (Annen pedagogisk utdanning)	Kurs/utdanning i nettpedagogikk/ læringsfremmende digital teknologi	IFPU (Ingen formell pedagogisk utdanning)	Ønske/behov for oppdatering og videreutvikling
Navn	x					Angis nærmere
Navn		x				
Navn		x		Kursnavn		
Navn			Kursnavn	Kursnavn		
.					x	
.					x	
Navn						

For vurderingene som skal gjøres i (2) er det viktig å merke seg at den utdanningsfaglige kompetansen skal være tilpasset studiets egenart, nivå og organisering (for eksempel netbstudium), noe som betyr at kravet må vurderes skjønnsmessig opp mot det spesifikke studieprogrammet. Kravet er nytt og det er dermed vanskelig å finne eksempler på vurderinger av utdanningsfaglig kompetanse. Det anbefales å imidlertid å se på utkast til rapport fra tilsyn med bachelor ingeniørfag bygg (februar 2018) hvor det fremgår eksempel på slik vurdering, og hvor kravet er vurdert skjønnsmessig for et studieprogram som er organisert både campus- og netbasert, se ePhorte 2017/4919-14.

10. Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av studiet. Jf. studietilsynsforskriften § 2-3(3)

Følgende skal som et minimum besvares:

- (1) Beskriv studiets faglige ledelse, herunder på hvilket nivå ved fakultetet den er etablert.
- (2) Gjør rede for den faglige ledelsens definerte ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet, og den faglige ledelsens oppgaver knyttet til studietilbudet.

11. Minst 50 prosent av årsverkene tilknyttet studietilbudet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være ansatte med førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studietilbudet. I tillegg gjelder følgende krav til fagmiljøets kompetansenivå:

- For studietilbud på bachelornivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av minst 20 prosent ansatte med førstestillingskompetanse. Jf. studietilsynsforskriften §2-3(4)

- For studietilbud på masternivå skal 50 prosent av fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 10 prosent med professor- eller dosentkompetanse. Jf. studietilsynsforskriften §2-3(4)

Kravene er ikke nye, men anses å være så sentrale at fakultetene bør gjøre en grundig gjennomgang av at alle studieprogram oppfyller kravet innen utgangen av 2018. Fakultetene anbefales å benytte NOKUTs fagmiljøtabell - både som et hjelpemiddel for å tydeliggjøre og holde oversikt over fagmiljøet i henhold til kravene, og som dokumentasjon på at kravene er innfridd.

Merk særskilte bestemmelser om fagmiljø for studier på 30 studiepoeng eller mindre i studietilsynsforskriften §2-4.

12. Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal drive forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid og skal kunne vise til dokumenterte resultater med en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studietilbudets innhold og nivå. Jf. studietilsynsforskriften §2-3(5)

Et omfang som står i forhold til studietilbudets nivå, innebærer at det kreves større aktivitet innen forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid knyttet til et masterstudium enn et bachelorstudium.

Følgende skal som et minimum besvares av fagmiljøet:

- (1) *Beskriv kort fagmiljøets forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, og faglig utviklingsarbeid.*
 - (2) *Begrunn hvordan fagmiljøets forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid har en kvalitet og et omfang som er tilfredsstillende for studieprogrammets innhold og nivå.*
13. Fagmiljøet tilknyttet studietilbud som fører fram til en grad, skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk som er relevante for studietilbudet. Jf. studietilsynsforskriften §2-3(6)

Her skal det beskrives hvilke nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk fagmiljøet deltar aktivt i, og gis en begrunnelse for hvordan disse er relevante for studieprogrammet.

14. For studietilbud med obligatorisk praksis skal fagmiljøet tilknyttet studietilbudet ha relevant og oppdatert kunnskap fra praksisfeltet. Institusjonen må sikre at praksisveilederne har relevant kompetanse og erfaring fra praksisfeltet. Jf. studietilsynsforskriften §2-3(7)

Med relevant kompetanse menes relevant faglig kunnskap og veiledningskompetanse.

Her skal det beskrives den erfaring og kunnskap fagmiljøet har fra praksisfeltet, og hvordan dette holdes oppdatert. Det skal også gjøres rede for hvilke krav som stilles til praksisveilederens kompetanse og erfaring fra praksisfeltet, hvordan det sikres at denne kompetansen er relevant for studieprogrammet, samt hvilken systematisk kontakt som finnes mellom fagmiljøet og praksisveilederne.

Særskilte krav til mastergradsstudier

Innskjerpingen i kravene skal blant annet sikre at masterprogrammene ikke tilbys av små og sårbare fag- og forskningsmiljøer som mangler den nødvendige stabiliteten for å drive et studium på masternivå. I [rundskriv NR. F-03-16](#) gis en utdyping av Kunnskapsdepartementets hensikt med de skjerpede kravene til mastergradsprogram, og en utfyllende beskrivelse til hvordan kravene skal forstås. Masterprogrammet og tilhørende fagmiljø skal vurderes i forhold til følgende akkrediteringskrav gitt i Kunnskapsdepartementets [studiekvalitetsforskrift](#):

15. Mastergradsstudiet skal være definert og avgrenset og ha tilstrekkelig faglig bredde. Jf. studiekvalitetsforskriften §3-2(1)

Følgende skal som et minimum besvares:

- (1) Beskriv de fag, disipliner og kunnskapsområder som studietilbudet omfatter.*
- (2) Begrunn at studiet er tilstrekkelig bredt og forankret i et bredt nok fagmiljø.*

16. Mastergradsstudiet skal ha et bredt og stabilt fagmiljø som består av tilstrekkelig antall ansatte med høy faglig kompetanse innenfor utdanning, forskning eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid innenfor studietilbudet. Fagmiljøet skal dekke fag og emner som studietilbudet består av. De ansatte i fagmiljøet skal ha relevant kompetanse. Jf. studiekvalitetsforskriften § 3-2 (2)

For definisjon av «fagmiljø» vises det til studietilsynsforskriftens merknader til § 2-3 (1).

Følgende skal som et minimum besvares:

- (1) Begrunn at fagmiljøet er bredt og stabilt.*
- (2) Begrunn at fagmiljøet har høy faglig kompetanse.*
- (3) Begrunn at fagmiljøet har relevant kompetanse for studieprogrammet.*

17. Fagmiljøet skal kunne vise til dokumenterte resultater på høyt nivå og resultater fra samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt. Jf. studiekvalitetsforskriften § 3-2 (3)

Følgende skal som et minimum besvares av fagmiljøet:

- (1) Begrunn hvordan fagmiljøet har forskningsresultater på et høyt nivå.*
- (2) Redegjør for FoU/KU-resultater i samarbeid med andre fagmiljøer nasjonalt og internasjonalt.*